



Α΄ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ

**«Ρυθμίσεις για την οργάνωση και λειτουργία της Κυβέρνησης,
τη διοικητική διαδικασία και τους ΟΤΑ»**

1. Επί του άρθρου 1 του Νοχ

Με την παράγραφο 2 του άρθρου 1 Νοχ τροποποιείται η σύνθεση του Κυβερνητικού Συμβουλίου Εξωτερικών και Άμυνας. Νομικό προβληματισμό θα μπορούσε να δημιουργήσει η, ισχύουσα ήδη πάντως (ΠΥΣ 31/2000), συμμετοχή του Αρχηγού του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας, όταν λαμβάνονται αποφάσεις για θέματα του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.

Κατά το νομοσχέδιο, το οποίο στη συγκεκριμένη περίπτωση επαναλαμβάνει, όπως ήδη σημειώθηκε, ισχύουσα ρύθμιση πράξης υπουργικού συμβουλίου του 2000, ο Αρχηγός του Γενικού Επιτελείου συμμετέχει ως τακτικό μέλος (άρα με δικαίωμα ψήφου) στο ΚΥΣΕΑ όταν λαμβάνονται αποφάσεις για θέματα του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας. Εξ άλλου, κατά το άρθρο 2 της ΠΥΣ 31/2000, μεταξύ των αρμοδιοτήτων του Κυβερνητικού Συμβουλίου υπάρχουν και αποφασιστικές αρμοδιότητες καθαρώς πολιτικού χαρακτήρα, όπως π.χ. η μακροπρόθεσμη οργάνωση της πολιτικής για τις Ένοπλες Δυνάμεις.

Κατά τα άρθρα 82 και 83 του Συντάγματος, η Κυβέρνηση καθορίζει τη γενική πολιτική της χώρας, ο Πρωθυπουργός εξασφαλίζει την ενότητα της Κυβέρνησης και κατευθύνει τις ενέργειές της, ενώ οι Υπουργοί ασκούν τις αρμοδιότητες που ορίζει ο νόμος. Πουθενά στο Σύνταγμα δεν προβλέπεται η συμμετοχή τρίτων προσώπων στη δημιουργία ή την εξειδίκευση της κυβερνητικής πολιτικής.

Τίθεται, συνεπώς, το ζήτημα: είναι συνταγματικά ανεκτή η συμμετοχή

2

προσώπου που δεν μετέχει στην Κυβέρνηση (άρα, δεν υπάρχει αμέσως εκπεφρασμένη στο πρόσωπό του η εμπιστοσύνη της Βουλής κατά την κοινοβουλευτική αρχή, και συνεπώς δεν μπορεί να καταστεί άμεσο υποκείμενο κοινοβουλευτικού ελέγχου) σε κυβερνητικό όργανο που χαράσσει πολιτική, όταν μάλιστα το εν λόγω πρόσωπο έχει αποφασιστική ψήφο; Είναι προφανές ότι εάν το ΚΥΣΕΑ είχε μόνο συμβουλευτικές αρμοδιότητες ή εάν ο Αρχηγός του Γενικού Επιτελείου μετείχε σε αυτό χωρίς αποφασιστική ψήφο, δεν θα ετίθετο κανένα απολύτως πρόβλημα.

2. Επί του άρθρου 6 του Νοχ

Σύμφωνα με την αναθεωρημένη διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 10 του Συντάγματος, «Η αρμόδια υπηρεσία ή αρχή υποχρεούται να απαντά στα αιτήματα για παροχή πληροφοριών και χορήγηση εγγράφων, ιδίως πιστοποιητικών, δικαιολογητικών και βεβαιώσεων μέσα σε ορισμένη προθεσμία, όχι μεγαλύτερη των 60 ημερών, όπως νόμος ορίζει. Σε περίπτωση παρόδου άπρακτης της προθεσμίας αυτής ή παράνομης άρνησης, πέραν των άλλων τυχόν κυρώσεων και έννομων συνεπειών, καταβάλλεται και ειδική χρηματική ικανοποίηση στον αιτούντα, όπως νόμος ορίζει».

Ήδη με τις ισχύουσες διατάξεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου 4 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 5 παρ. 11 του ν. 3220/2004) προβλέπεται η υποχρέωση των διοικητικών αρχών να διεκπεραιώνουν τις υποθέσεις των ενδιαφερομένων και να αποφαίνονται για τα αιτήματά τους, το αργότερο μέσα στην ανωτέρω προθεσμία των εξήντα ημερών από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στην αρμόδια υπηρεσία. Σε περίπτωση που κάποια υπόθεση δεν μπορεί να διεκπεραιωθεί μέσα σε αυτή την προθεσμία, η αρμόδια υπηρεσία οφείλει να γνωστοποιήσει εγγράφως στον ενδιαφερόμενο τους λόγους της καθυστέρησης, τα στοιχεία του υπαλλήλου που έχει αναλάβει την υπόθεση και αριθμό τηλεφώνου για την παροχή πληροφοριών, καθώς και κάθε άλλη χρήσιμη πληροφορία.

Σχετικές ρυθμίσεις με αντικείμενο παρόμοιο με αυτό των παρ. 1 και 2 του άρθρου 4 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας περιλάμβαναν και οι διατάξεις των παρ. 1, 2 και 3 του άρθρου 5 του ν. 1943/1991 και, παλαιότερα, το άρθρο 12 του ν. 1599/1986. Μάλιστα, με τις παρ. 7 και 8 του ανωτέρω άρθρου 5 του ν. 1943/1991 προβλέφθηκε η καταβολή χρηματικής ικανοποίησης στον θιγόμενο διοικούμενο, σε περίπτωση μη τήρησης των ως άνω προθεσμιών και ανεξάρτητα από το δικαίωμά του για αποζημίωση κατά τις διατάξεις περί αστικής ευθύνης του Δημοσίου και των νπδδ. Το ύψος της εν λόγω χρηματικής ικανοποίησης καθορίζεται από Ειδική Επιτροπή του Υπουργείου Εσω-

τερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, μετά από έκθεση ελεγκτή του Σώματος Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης (βλ. Α. Τάχο, Ερμηνεία Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, έκδ. 2002, σελ. 297).

Όπως προαναφέρθηκε, στην αναθεωρημένη διατύπωση της παρ. 3 του άρθρου 10 Σ περιλήφθηκε η πρόβλεψη για την επιβολή ειδικής πρόσθετης κύρωσης σε βάρος της διοίκησης με τη μορφή χρηματικής αποζημίωσης στον αιτούντα, πέραν των άλλων έννομων συνεπειών που μπορεί να συνεπάγεται η παράνομη άρνηση απάντησης ή η άπρακτη πάροδος της εξηκονθήμερης προθεσμίας (βλ. Ε. Βενιζέλο, Το αναθεωρητικό κεκτημένο, εκδ. Α. Σάκκουλα, 2002 σελ. 161, Π. Παυλόπουλο σε Πρακτικά Συνεδριάσεων της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Αναθεώρησης του Συντάγματος, 1999, σελ. 113 επ., βλ. επίσης Ν.Σ.Κ. ατομική γνωμοδότηση 39/2003, περί υποχρέωσης της υπηρεσίας να προχωρήσει στην εκτέλεση του πρακτικού της Επιτροπής της παρ. 13 του άρθρου 5 του Ν. 1943/1991 και να καταβάλει στον αιτούντα χρηματικό ποσό λόγω καθυστέρησης απαντήσεως σε ερώτημά του, πρβλ. επίσης ΣτΕ 1697/1997 σχετικά με την υποχρέωση του Δημοσίου, των νηδδ και των λοιπών φορέων του δημόσιου τομέα να απαντούν οριστικά στα αιτήματα των πολιτών εντός εξήντα ημερών από την υποβολή του αιτήματος, άλλως ο πολίτης δικαιούται αποζημίωσης σύμφωνα με το άρθρο 5 ν. 1943/1991).

Σύμφωνα με την προτεινόμενη διάταξη της παρ. 1 και 2 του άρθρου 6 του νομοσχεδίου, στο πλαίσιο της συνταγματικής διάταξης του άρθρου 10 παρ. 3 που προαναφέρθηκε, καθορίζονται ρητά οι προθεσμίες διεκπεραίωσης από τις αρμόδιες διοικητικές αρχές των υποθέσεων των πολιτών καθώς και το χρονικό σημείο ενάρξεως των εν λόγω προθεσμιών. Επίσης, εισάγεται η υποχρέωση για τη διοίκηση να αιτιολογεί ειδικά και εγγράφως προς τον ενδιαφερόμενο τους λόγους αντικειμενικής αδυναμίας που δεν επιτρέπουν τη διεκπεραίωση της υπόθεσής του εντός των ανωτέρω καθορισμένων προθεσμιών. Κατά συνέπεια, η παράλειψη απάντησης από πλευράς της διοίκησης και, ειδικότερα, η μη συμμόρφωσή της με την υποχρέωση να κινεί και να ολοκληρώνει τις διοικητικές διαδικασίες εντός των τασσόμενων από τις ανωτέρω διατάξεις προθεσμιών - πέραν της υποχρέωσής της για καταβολή στον θιγόμενο πολίτη πλήρους αποζημίωσης, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 7 του νομοσχεδίου - θα συνιστά παράλειψη της αρχής να προβεί σε οφειλόμενη νόμιμη ενέργεια, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 45 παρ. 4 ΠΔ 18/1989 και του άρθρου 63 παρ. 2 του ν. 2717/1999 (βλ. και άρθρο 5 παρ. 15 ν. 1943/1991 «Οι ρυθμίσεις του άρθρου αυτού έχουν ως σκοπό τη δραστηριοποίηση των υπηρεσιών για την ταχεία εξυπηρέτηση των πολιτών και δεν επηρεάζουν τις οικείες προθεσμίες της ακυρωτικής διαδικασίας του άρθρου

45 του ΠΔ 18/1989», βλ. επίσης Ε. Σπηλιωτόπουλο, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, 9η έκδ., 1999, σελ. 119 επ., Α. Τάχο, Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο, 4η εκδ., 1996, σελ. 349 επ., ΣτΕ 2724/1994, με την οποία το Δικαστήριο -ερμηνεύοντας τη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 1, 2, 6 και 15 του ν. 1943/1991 - αποφάνθηκε ότι «... η Διοίκηση υποχρεούται να απαντά στα αιτήματα των πολιτών ενώ οι περιπτώσεις που έχει τη δυνατότητα να αρνηθεί ορίζονται περιοριστικά στον νόμο, με ταυτόχρονη υποχρέωση αιτιολογήσεως της τυχόν αρνήσεως των αρμοδίων υπηρεσιών να απαντήσουν επί του υποβληθέντος αιτήματος... Επομένως, υποβαλλομένου σχετικού αιτήματος η διοίκηση υποχρεούται εντός της προθεσμίας που τάσσει ο νόμος να απαντήσει θετικά ή αρνητικά, παραλείπουσα άλλως οφειλόμενη ενέργεια κατά τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 45 παρ. 4 ΠΔ 18/1989...»).

Περαιτέρω, με τη διάταξη της παρ. 7 του ιδίου άρθρου προβλέπεται η προσθήκη παραγράφου 13 στο άρθρο 14 του ν. 2690/1999 - και όχι στο άρθρο 13 του νόμου, όπως προφανώς από παραδρομή αναφέρεται στο νομοσχέδιο - με την οποία εισάγεται η δυνατότητα συνεδριάσεως των συλλογικών οργάνων και με χρήση ηλεκτρονικών μέσων (τηλεδιάσκεψη).

Είναι προφανές, ότι η υιοθέτηση της χρήσης της πληροφορικής και των επικοινωνιών στο σημερινό διοικητικό περιβάλλον καθιστά αναγκαία την αναβάθμιση των επικοινωνιακών μεθόδων που χρησιμοποιούνται από την ελληνική δημόσια διοίκηση, τόσο σε ταχύτητα και αμεσότητα, όσο και ποιοτικά με την προσθήκη νέων δυνατοτήτων. Προς την κατεύθυνση αυτή, η προτεινόμενη τηλεδιάσκεψη μπορεί να αποτελέσει έναν τρόπο ευέλικτης επικοινωνίας, συνεδρίασης και λήψης αποφάσεων από τα συλλογικά όργανα της διοίκησης, με ταυτόχρονη θέσπιση του εν λόγω πλαισίου λειτουργίας τους (πρβλ. παρατηρήσεις της Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής επί του ανωτέρω άρθρου 14 του σχεδίου Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας σχετικά με την δυνατότητα ανακοίνωσης του περιεχομένου της ημερήσιας διάταξης «και με τα σύγχρονα, ταχείας επικοινωνίας, μέσα του τηλεφωνήματος ή του τηλεγραφήματος ή της τηλεομοιοτυπίας ή άλλου πρόσφορου μέσου», σε Α. Τάχο, Ερμηνεία Κώδικα, ό. π., σελ. 297, πρβλ. επίσης Π. Λαζαράτου, Το δικαίωμα ακροάσεως του άρθρου 20 παρ. 2 Σ κατά την έκδοση διοικητικών πράξεων με τη βοήθεια Η/Υ σε ΝοΒ 1990 σελ. 432, βλ. επίσης Π. Παυλόπουλου, το πλαίσιο λειτουργίας των συλλογικών διοικητικών οργάνων σε ΝοΒ 1986, σελ. 1201 επ., βλ. επίσης ΣτΕ 1582/2003, 3136/2003 «... σύμφωνα με γενική αρχή του δικαίου που διέπει τα της συνθέσεως των συλλογικών οργάνων της Διοικήσεως, προς την οποία συμπορεύεται και η διάταξη του άρθρου 14 παρ. 10 του Κώδικος Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Φ. 45), κατά τη συζήτηση και ψηφοφορία για τη λήψη της σχετικής αποφάσεως

του οργάνου δεν επιτρέπεται να παρίστανται πρόσωπα μη περιλαμβανόμενα στη νόμιμη συγκρότησή του (...) διαφορετικά, η παρουσία τους επάγεται ακυρότητα των πράξεων του συλλογικού οργάνου λόγω κακής συνθέσεώς του (ΣτΕ 227/2002, 2637, 4206/2000, 4176/1998). Εφόσον δεν είχε παρέλθει τρίμηνο από την αποχώρηση του μέλους αυτού υπήρχε απαρτία του συλλογικού οργάνου, κατά τα οριζόμενα στην ανωτέρω διάταξη του άρθρου 13 παρ. 5 του ν. 2690/1999, η οποία αποσκοπεί στην εύρυθμη, συνεχή και αποτελεσματική λειτουργία των εν γένει συλλογικών οργάνων όχι μόνο του δημοσίου αλλά και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου...»).

3. Επί του άρθρου 7 του Νοχ

Στο άρθρο 7 Νοχ. γίνεται λόγος για την αποζημίωση που καταβάλλεται από τη Διοίκηση σε περίπτωση μη τήρησης των προθεσμιών που προβλέπονται. Το νομοσχέδιο προβλέπει ειδικότερα την καταβολή *πλήρους αποζημίωσης*, ενώ στη συνέχεια, στην παρ. 2 του ίδιου άρθρου (που τροποποιεί την παρ. 8 του άρθρ. 5 ν. 1943/1991) απαριθμεί ορισμένα κριτήρια που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για τον «καθορισμό του ύψους της καταβλητέας πλήρους αποζημίωσης», όπως είναι το μέγεθος της περιουσιακής ζημίας και της ηθικής βλάβης που προκλήθηκε από την καθυστέρηση, οι συνθήκες που προκάλεσαν την καθυστέρηση και το τυχόν υφιστάμενο σχετικό πόρισμα του Συνηγόρου του Πολίτη.

Σχετικώς, η έννοια και το περιεχόμενο της οφειλόμενης σε ορισμένη περίπτωση αποζημίωσης ανάγονται στις ρυθμίσεις και τους κανόνες που έχουν διαμορφωθεί στο αστικό δίκαιο, ακόμη και όταν πρόκειται για αστική ευθύνη του Δημοσίου και των ΝΠΔΔ. Ειδικότερα στο δίκαιό μας, αναφορικά με την *περιουσιακή ζημία*, ο κανόνας είναι η πλήρης αποζημίωση, που ισχύει γενικά στην αστική ευθύνη, εκτός αν σε συγκεκριμένη περίπτωση προβλέπεται κατ' εξαίρεση η καταβολή μόνο περιορισμένης ή εύλογης αποζημίωσης. Πλήρης εξάλλου αποζημίωση σημαίνει ότι αποκαθίσταται στο σύνολό της η περιουσιακή ζημία, ανεξάρτητα από το αν πρόκειται για θετική ζημία (μείωση ή επιβάρυνση της περιουσίας του ζημιωθέντος) ή για διαφυγόν κέρδος. Επίσης αναγνωρίζεται στο δίκαιό μας ο προερχόμενος από το γερμανικό αστικό δίκαιο κανόνας «όλα ή τίποτε» («ALLES ODER NICHTS»). Εφόσον δεν προβλέπεται ειδική εξαίρεση στην πλήρη αποζημίωση, αν μεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της ευθύνης, ο ζημιωθείς θα αποζημιωθεί για το σύνολο της ζημίας, ενώ αν δεν συντρέχουν, δεν δικαιούται απολύτως τίποτε, δηλαδή δεν υπάρχει διαβάθμιση του ποσού της αποζημίωσης με βάση άλλα κριτήρια. Τέλος, η *μη περιουσιακή ζημία* (ηθική βλάβη), η οποία δεν έχει τι-

μωρητικό αλλά απλώς αποκαταστατικό περιεχόμενο, αποκαθίσταται μόνο στις περιπτώσεις που προβλέπει ο νόμος, όπως φαίνεται να το κάνει, έστω και έμμεσα, στην εξεταζόμενη διάταξη το νομοσχέδιο για την περίπτωση της καθυστερημένης απάντησης της Διοίκησης.

Για τον υπολογισμό του ύψους της οφειλόμενης αποζημίωσης για μη περιουσιακή ζημία λαμβάνονται υπόψη το είδος, η βαρύτητα και οι συνθήκες της προσβολής, καθώς και ο βαθμός του πταίσματος του ζημιώσαντος.

Με βάση τα προαναφερθέντα, η πρόβλεψη στο νομοσχέδιο πρόσθετων κριτηρίων για τον υπολογισμό του ύψους της περιουσιακής ζημίας είναι άνευ αντικειμένου, με την έννοια ότι, σύμφωνα με τον κανόνα της πλήρους αποζημίωσης, έτσι κι αλλιώς η περιουσιακή ζημία αποκαθίσταται στο σύνολό της, χωρίς να μπορούν να ασκήσουν επιρροή οι συνθήκες της προσβολής, ή το πόρισμα του Συνηγούρου του Πολίτη. Τα κριτήρια αυτά προφανώς θα λειτουργήσουν μόνο για τον υπολογισμό του ύψους της *ηθικής βλάβης*. Η αναφορά, πάντως, στο πόρισμα του Συνηγούρου του Πολίτη είναι ενδεχομένως ασαφής. Εάν το πόρισμα απλώς επιβεβαιώνει εκ των υστέρων την καθυστέρηση, τότε δεν επιδρά στη βαρύτητα του πταίσματος της Διοίκησης και έτσι δεν επηρεάζει την ηθική βλάβη. Από την άλλη μεριά, σε κάθε περίπτωση, για να επιληφθεί εγκύρως της υπόθεσης ο Συνήγορος του Πολίτη και να επικοινωνήσει με τη Διοίκηση επισημαίνοντάς της το πρόβλημα, θα πρέπει να υπάρχει ήδη η καθυστέρηση της Διοίκησης. Συνεπώς, φαίνεται ότι η προσφυγή του διοικουμένου στον Συνήγορο του Πολίτη και το σχετικό πόρισμα του Συνηγούρου αποτελούν έναν αυτοτελή λόγο αύξησης του ποσού που θα καταβάλει η Διοίκηση στον διοικούμενο, πέρα και έξω από την όποια περιουσιακή ή μη ζημία του τελευταίου. Εάν είναι αυτή η βούληση του ασκούντος τη νομοθετική πρωτοβουλία, θα έπρεπε, ίσως, να υπάρξει μια διαφορετική, σαφέστερη, νομοτεχνική διατύπωση της παραγράφου 2 του άρθρου 7 Νσχ.

Τέλος, στην περίπτωση κατά την οποία η διοίκηση καταβάλει ένα ποσό ως πλήρη αποζημίωση στον διοικούμενο, αυτός προσφύγει στη δικαιοσύνη κατά τις περί αστικής ευθύνης διατάξεις και η δικαστική απόφαση του επιδικάσει ποσό μικρότερο εκείνου που του έχει καταβάλει η Διοίκηση, το επιπλέον ποσό της «*πλήρους αποζημίωσης*» αναζητείται από τη διοίκηση κατά τις διατάξεις περί αδικαιολογήτου πλουτισμού ή όχι;

4. Επί του άρθρου 11 Νσχ

Όπως είναι γνωστό, με την παρ. 4 του αναθεωρημένου άρθρου 94 Σ κατοχυρώνεται και συνταγματικά η δυνατότητα αναγκαστικής εκτέλεσης των δι-

καστικών αποφάσεων κατά του Δημοσίου, των ο.τ.α. και των νηδδ που απο-
 λαύουν των δικονομικών προνομίων του Δημοσίου. Επίσης, με την τελευ-
 ταία παράγραφο 5 του άρθρου 95 Σ - που συμπληρώνει την προαναφερόμε-
 νη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 94 Σ - ορίζεται η υποχρέωση συμμόρφω-
 σης της διοίκησης προς όλες γενικά τις δικαστικές αποφάσεις, και προβλέ-
 πεται η νομοθετική διασφάλιση της εφαρμογής της εν λόγω υποχρέωσής
 της.

Η προτεινόμενη διάταξη του άρθρου 11 του νομοσχεδίου εντάσσεται στο
 πλαίσιο των ρυθμίσεων του ν. 3068/2002 (άρθρα 1 -5) σε συνδυασμό με τις
 διατάξεις των άρθρων 105 - 106 ΕισΝΑΚ (βλ. μεταξύ άλλων Π. Παυλόπου-
 λο, Η αστική ευθύνη, ΙΙ 1989, *passim*). Οι εν λόγω διατάξεις, όπως έχουν ερ-
 μηνευθεί από τα δικαστήρια, έχουν την έννοια ότι, για τη θεμελίωση αποζη-
 μιωτικής αξίωσης του διοικούμενου έναντι του Δημοσίου, των ο.τ.α. ή άλλων
 νηδδ, πρέπει να έχει υπάρξει παράνομη συμπεριφορά των οργάνων τους με
 τη μορφή πράξης ή υλικής ενέργειας ή παράλειψής τους κατά την άσκηση
 της δημοσίας εξουσίας που τους έχει ανατεθεί, εφόσον από τη συμπεριφο-
 ρά αυτή προέκυψε υλική ή και ηθική ζημία για τον θιγόμενο, κατά τρόπο
 ώστε μεταξύ της παράνομης συμπεριφοράς και της ζημιάς να υφίσταται
 αντικειμενικός αιτιώδης σύνδεσμος, το δε παράνομο της συμπεριφοράς να
 μην αναφέρεται σε παράβαση διάταξης που έχει ταχθεί προς χάρη του γενι-
 κού συμφέροντος.

Ήδη με την εισαγόμενη διάταξη προκύπτει σαφής βούληση του νομοθέτη
 - όπως διατυπώνεται άλλωστε στην Αιτιολογική Έκθεση του νομοσχεδίου -
 να θεσπίσει ειδικώς, από άποψη ουσιαστικού δικαίου, στις συγκεκριμένες
 περιπτώσεις των υπαλλήλων, την παράλληλη εφαρμογή των διατάξεων των
 άρθρων 105 - 106 του ΕισΝΑΚ με αυτές των διατάξεων του πειθαρχικού δι-
 καίου των υπαλλήλων, δεδομένου ότι ο όρος «υπάλληλος» δεν καλύπτει πε-
 ριπτώσεις όπου λείπει από το φυσικό πρόσωπο κάποιο στοιχείο από τα απα-
 ραίτητα κατά νόμο για τη στοιχειοθέτηση της έννοιας του όρου (βλ. ΔΕφΑθ
 2795/2001 Διδικ 2002, σελ. 1350, «...το Δημόσιο ευθύνεται για πράξεις ή
 παραλείψεις και οργάνων της δικαστικής εξουσίας, ήτοι δικαστικών και ει-
 σαγγελικών λειτουργών, όταν ασκούν διοικητικής φύσεως αρμοδιότητα στη
 δικαστική υπηρεσία, όπου υπηρετούν...», «...θεμελιώνεται ευθύνη του Ελ-
 ληνικού Δημοσίου προς αποκατάσταση ζημιάς που προκλήθηκε, συνεπεία
 πλημμελούς φύλαξης κοινοχρήστων χώρων από όργανα της Ελληνικής
 Αστυνομίας...» ΔΕφΑθ 2795/2001 Διδικ 2002, σελ. 1350, ΣτΕ 3919/2001
 ΕΔΚΑ 2002, σελ. 119, «...παραβίαση συνταγματικής διάταξης από κρατικά
 όργανα με πράξεις ή παραλείψεις τους, κατά την ενάσκηση της ανατεθείσας
 σε αυτά δημόσιας εξουσίας, δύναται να στοιχειοθετήσει υποχρέωση του

Δημοσίου, προς αποζημίωση, κατ'άρθρο 105 ΕισΝΑΚ...» ΣτΕ 2692/2000 ΕλΔνη 2002, σελ. 1105 (περίλ.)

5. Επί του άρθρου 17 Νσχ

Με την παράγραφο 2 του άρθρου 17 Νσχ καταργείται το κώλυμα εντοπιότητας των αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής στις εκλογές, όταν πρόκειται για συμβολαιογράφους, δικηγόρους και ασκούμενους δικηγόρους, στην Αθήνα, στον Πειραιά και στη Θεσσαλονίκη. Στην αιτιολογική έκθεση εξηγείται ο λόγος της άρσης του εν λόγω κωλύματος.

Τίθεται όμως το ερώτημα: για ποιον λόγο η άρση του κωλύματος της εντοπιότητας στις συγκεκριμένες περιφέρειες δεν επεκτείνεται και στις άλλες κατηγορίες προσώπων που μπορούν να διορισθούν αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής (μεταξύ άλλων, δικαστικοί υπάλληλοι, έμμισθοι και άμισθοι υποθηκοφύλακες, δημόσιοι υπάλληλοι κλπ.); Εφόσον κρίνεται ότι η εξέλιξη της κοινωνίας και των πολιτικών ηθών καθιστούν περιττό το κώλυμα της εντοπιότητας για τους αναφερόμενους στο νομοσχέδιο, σε τι διαφοροποιούνται αυτοί, ώστε η ρύθμιση να δικαιολογείται με βάση την αρχή της αναλογικής ισότητας, από όλους τους άλλους που δύνανται να διορισθούν αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής;

Αθήνα, 10 Μαΐου 2004

Οι εισηγητές

Στέφανος Ι. Κουτσομπίνας
(άρθρα 1, 7, 17)

Επικ. Καθηγητής Νομικής Παν/μίου Θράκης
Προϊστάμενος Β' Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας

Αλεξάνδρα Καρέτσου
(άρθρα 6 και 11)

Επιστημονική συνεργάτις
Α' Τμήμα Νομοτεχνικής
Επεξεργασίας

Ο Προϊστάμενος της Α' Διεύθυνσης
Αντώνης Παντελής
Καθηγητής Νομικής Παν/μίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών